

V. Sans. II kl.

13. 4. 35-aasta

Käänamise teyf.

A2639

ENSV Vabariik

Kodajate Täiendus

36-85-13

Kaanimise test.

Käsitlusae 1. III 35. - 10. IV 35.

Vastamisaeg: min.

1. Täheenduse järgi jagunevad eesti keele sõnad. 9. . lüki, nimelt: nims. oms. asesõnad, arus. pöödsõnad, määrs, sidesõn. kaass. hüüdsõnad. .

Näide iga sõnalügi kohta:
tuli, . kõrge, . too, kuus, . esimene, lugema, täna, aga, poole, hurraa!

2. Pärinimed kirjutatakse üldiselt suure algustähega. Kaks näidet: Johannes, Jaan.

3. Üldnimed kirjutatakse väikese algustähega. Kaks näidet: ahi, inimene, püss. . .

4. Asutiste ja ühingute nimed kirjutatakse suure algustähega. Näide kummagi kohta: . . . 6/5

5. Ajalehtede ja ajakirjade pealkirjades kirjutatakse kõik sõnad suure algustähega. Kolm näidist: Maa Hääl, Vaba Sõna, Eesti Maa . .

6. Raamatute ja kirjandusteoste pealkirjades kirjutatakse esimene sõna suure algustähega. Kolm näidist: 1

7. Pühade ja tähtpäevade nimed kirjutatakse päikese . algustähega. Kolm näidet: jõulupüha, ^{mihkelpäev} jaanipäev;

8. Muutmisrüüsi kohaselt jagunevad eesti keele sõnad kolme lüki, nimelt: Käändsõnad, pööds. abisõn.

9. Käändsõnade e. noomenite hulka kuuluvad: nimis. . omaduss. asisõn. . arv sõnad

Näide igauhe kohta: suvi, kuu, ta, seitse. .

10. Pöödsõnade e. verbide hulka kuuluvad: pöödsõnad . Kaks näidet: jooksema, heegeldama.

11. Abisõnade e. partiklite hulka kuuluvad: määr sõn, sidesõn, . kaassõn, . hüüdsõnad.

Näide iga sõnalügi kohta: homme, ja, vahel, too!

12. Käändsõnade muutmist nimetatakse käänamiseks

13. Praeguses eesti keeles on 14 . käänet: ~~Nim.~~ omastav, osastav, sisseütl., seesütl., seestütl., alaleütl., alalütl., alaltütl., saav, ilmaütl., kaasaütl., olev, rajav.

14. Käändsõnadel on: 2 . arvu: 2

. Näide kummastki:

15. Põhikäändeiks eesti keeles on: ains. om. ja mit. om.

16. Ainsuse omastavast saame kõik ainsuse käänded, pääl nim. ja jos. V.

17. Mitmuse omastavast saame kõne mitmus
 Käänded. pööle mit. nim. osastava
 Pää

18. Põhikäändeid on Eesti keeles 7., nimelt:
 ains. nim. om. os. sisestlev; mitmu. om. os. sisestlev. .

19. Loetlen kõik ains. osastava lõpu, lisades
 iga lõpu järgi näite sulgudes: t (kannelt), d (koid).
 a (metsa), u (nupp), i (kopp) v. 25

20. Loetlen kõik mitmuse omastava lõpu, lisades
 iga lõpu järgi näite sulgudes: -de (kanade), -te (ketaste)

21. Mitmuse os. lõpu on (näited sulgudes): -id (välidid),
 -sid (reiusid), -l (leppel), -i (si), -u (Kannu) 3

22. Mitmuse om. saame ains. osastava, lisades juurde
 Näide kummastki: 4

23. Ainsuse osastava lõpul on -t (kaks näidet
 iga võimaluse kohta):

1. 2-silbis: astmerahelduseta 2. sv. sõnades: summat, valjut
2. 2-silbis astmerahelduseta 3. sv. sõnades: püksit, munnit
3. 2-silbis, astmerahelduseta 1 ja 2 sv. sõnades: päinik; tüülik
4. 3- ja 5 lõpulistes sõnades: teine, peine, jänes, vares
5. Mitmesilb. sõna, õpetaja, harjutus

24. Ainsuse osastava lõpul on -d (kaks näidet iga ühe kohta sulgudes): (töö, koi, triko, kantselei).

1. 1-silb. sõnades ja võõrsõn. mille lõp. ühik. vokaal või dift:
2. sõnades: lumi, meri, mõni, uni, tuli, veri, mina, vana

25. Ainsuse os. on lõputa (kaks näidet igaühel):

1. 1-silbis astmevahelduslikes sõnades: tald., kuld. . .
2. 2-silbis astmevahelduseta ar-i ja -u sõnades (vana, kano, suvi, tüvi, talu^{valn})
3. 2-silbis, 3 sv-ik ja mitmesilbis -ik sõnades (karliu, majanduslik)

26. Mitmuse om. lõpul on -te, kui ains. os. on -t.

Holm näidet: rataste, ketaste, rukkiste.

27. Brandid: 1. pere-muse, harra-^{herra} ^{axen-tüüpi sõnad} summa, valgu

2.

3.

28. Mitmuse om. lõpul on -de (kaks näidet):

1. Kui ains. osastav. lõpul on -d (Karade, vanade). 45
2. Kui ainsuse osastav. on lõputa (vana, kala) . . .

29. Mitmuse os. lõpul on -id (kaks näidet):

1. 1-silb. sõn. mille lõpul ühik. vokaal (näa, töö, vöö) . . .
2. 2-silbis, 3 sv. sõnades (raske, karske) . . .
3. 2-silbis astmevahelduslikes 2w. sõnades (lät, läige, mõte, sammad)
4. 4-silbis sõnades ja 2-silbis 1 ja 2 sv sõnades (eos, jänes, madrus)

5. 5,5

6. 6,5

30. Mitmuse os. lõpul on -sid (kaks näidet):

1. 2 silb. astmevaheldusega 1. su. sõnades (talu, valu, palu, . 7,5

2. 2-silb. astmevaheldusega 1. v. sõnades (pere, mure, valu, kang) ^{l, u, a}

3. 8,5

31. Mitmuse os. lõpul on -e (kaks näidet):

1. 2-silbistes astmevahelduslikes 1. su. sõnades i-või u-tüüpi sõn. (kapp, nupp)

2. 9,5

32. Mitmuse os. lõpul on -i (kaks näidet):

1. 2-silb. 2 silb. -ne ja 3-silb. 3. su. -ne sõnades (naine, soomlane)

2. Mitmesilbistes -ne sõnades: jaapanlane, korallane)

33. Mitmuse os. lõpul on -u (kaks näidet):

1 ja 2-silbistes sõnades mille es. silbi on ^{aa} l, i, õ, li, a (linn, hein). 10,5

34. Käänan kõigis põhikäändeis järgnevad sõnad:

võo, kala, tüvi, ime, ase, tore, proua, väide, peenar, lõi-
kus, keris, mitmus, vaenlane, kest.

vööd, kala, tüvi, ime, ase, tore, proua, väide, peenar,

lõikus, keris, mitmus, vaenlane, kest; vööd, kala, tüvi, ime, ase, tore, proua, väide, peenar, lõikust, kerist, mitmust, vaenlast, kesta; vööse, kalasse, tüvise (tüvi), imesse, asemesse, toredasse, prouasse, väitasse, peenrasse, lõikuisse, kerisesse, mitmusesse (mitmusse) vaenlasesse, vaenlase

6 restasse (resta). vööds, kalade, tüvede, imede, asemete, toredate, prouade, väidete, peenarde, lõikuste, keriste, mitmuse, vaenlaste, restade. vöösid, kalu, tüved, imesid, asemid, toredaid, prouaid, väiteid, peensaid, lõikusi, keriseid, mitmusi, vaenlasi, resti; vöödese, kaladese, tüvedesse, imedesse, asemetesse, toredatesse, prouadesse, väidetesse, peenardesse, lõikustesse, keristesse, mitmusesse, vaenlastesse, restadesse.

35. Lutsõnade käänamisel käänatatakse lutsõna viimast osa. Käänan sõna „põldhür“ ains. pääkäändeis: põldhüre, põldhürt, põldhüresse.

36. Mitme sõna kooskäänamisel käänatatakse ai - 11.5
nult viimast sõna, kuna tiied on teatava asuu, omastavas. Käänan sõnad „uuskeris“ ains. ja mitm. neljas viimases käändes: uu¹keriseta, uut²keristeta; uus¹kerisega - uut²keristega; uu¹kerisena - uut²keristena; uut²keristeni - uus¹keriseni.

37. Pärinimed käänatatakse nõnda nagu. 12.5
Käänan „Kaarel Raismik“ ains. pääkäändeis Kaarel Raies-
miku, Kaarel Raiesmiku, Kaarel Raiesmiku'sse (Raiesmiku)

38. Omadussõnadel on kolm värret: alg värre, kesk -
värre ja üli värre. Päide igauhest: ilus maja, ilusam maja, ^{ilysam} ilusam^{kaus} maja.

39. Keskvärre moodustatakse aissuse om., kuni juurde
lindame - m. Kaks näidet: armsam, suurem.

40. -in üli värre moodustatakse nõnda, et alg värre
mitmuse osastaval olava - d asemel paneme - in. 13.
V-ta: 13. V: 47. Lea.